

N:o 129.

Af Herr **J. Johansson**: *Om ändring af Kongl. förordningen den 21 Oktober 1869, angående tillverkning af nitroglycerin, dynamit och andra sprängämnen.*

Sedan den af Kongl. Maj:t under den 21 Oktober 1869 utfärdade förordningen angående tillverkning af nitroglycerin och dynamit samt dessa ämnens vård och försäljning, nu under mera än två års tid varit tillämpad, så bör den derigenom vunna erfarenhet hafva visat, i hvad mån de i samma förordning meddelade föreskrifter varit för det afsedda ändamålet nödiga, äfvensom om desamma vid tillämpningen kunna anses hafva medfört allmänt och enskildt gagn.

Hos lagstiftaren synes numera, till följd af sålunda vunnen erfarenhet, den uppfattning hafva gjort sig gällande, att, hvad dynamiten särskildt beträffar, densamma vid transport medför särdeles ringa fara, hvilket förhållande tydligt framgår af den i brödrariket Norge dels den 30 Maj 1871 utfärdade lov, och dels af plakatet den 16 September samma år, hvilket sednare innehåller "almindelige bestemmelser om de forsigtighedsregler, som skulle iagttages ved transport af nitroglycerin, dynamit og krudt." Då förhållandena i brödralandet, hvad transport af dynamit m. m. angår, otvifvelaktigt äro af enahanda beskaffenhet som hos oss, samt åtskilliga stadganden i den för Norge gällande lagstiftningen afse lättnader i transport och undanrödjande af åtskilliga olägenheter, hvilka den hos oss gällande förordningen af den 21 Oktober 1869 medför för alla dem som drifva bergshandtering och grufvetrykning, vill det synas som skulle en framställning från Riksdagen till Kongl. Maj:t om sådan ändring i vissa delar af nyssberörda förordning, som medgäfve Sveriges bergbruksidkare likställighet med Norges, icke sakna befogethet.

Ofvan omförmälda 1869 års förordning föreskrifver i 21 § huru vid landväga transporter af dynamit, uppgående till mer än *tjugu* skålpund, skall förfaras. De i samma paragrafs 1 mom. under *a*, *b*, *c* och *e* intagna bestämmelser tillämpas enligt den norska lagen, endast då den kvantitet dynamit som skall transporteras landvägen öfverstiger *femhundra* skålpund; och hvad i paragrafens mom. 2 stadgas för dynamitförsändelser af större

parti än två centner, i Norge endast för det fall att den transporterade dynamiten öfverstiger tio centner, eller samma viktquantitet som i bergslagsorter i allmänhet anses motsvara ett medelmåttigt hästlass. Det må härvid jemväl erinras, att behållandet af den nuvarande föreskriften kan hafva till följd, att, för åstadkommande af fullt lass, andra effekter forslas i förening med dynamiten, hvilket åter kan gifva anledning dertill, att mindre försigtighet vid transporten iakttages, och att derigenom större fara kan uppstå, än om en tillökad quantitet dynamit föres i samma fordon utan sammanblandning med andra varor.

Med afseende på det förslag till förändring af en annan bestämmelse i 21 paragrafens 2 mom. som jag äfven vill framställa, nämligen om utsträckning af den rättighet Konungens Befallningshafvande eger att förordna särskild tillsyningsman för att beledsaga större dynamittransporter, ber jag få hänvisa till motiveringen i den motion rörande förändring i gällande lagstiftning för krut, som jag jemväl ansett mig böra afgifva, och till hvad deri i detta ämne blifvit anfördt, hvilket synes mig vara fullt tillämpligt äfven hvad angår dynamit. Detta har jag så mycket mindre funnit behöfligt att här upprepa, som de nu gällande krut- och dynamitförordningarne i nämnda hänseende upptaga i det närmaste enahanda bestämmelser. Hvad i samma motion blifvit föreslaget torde desto mera hafva skäl för sig, som jag har mig bekant att åtminstone ett landshöfdingeembete ansett sig oförhindradt att redan nu för helt år utfärda dylikt förordnande, till stor lättnad för trafikanter, som äro i tillfälle att deraf draga fördel.

Slutligen erinras derom, att under den tid dynamit varit i bruk såväl i vårt land som i Norge, har, så vidt mig är bekant, ännu ingen enda olycka inträffat vid transport eller vid varans hopande i lager. Omdömet om dynamitens ringa farlighet är för öfrigt numera så stadgadt, att densamma i Norge nästan fullkomligt utträngt nitroglycerinen — hvilket sprängämne der icke, såsom hos oss, är till användning förbjudet — hvarpå såsom bevis kan anföras, att jernbaneanlægget för Christiania — Drammen helt nyligen utbytt hela den quantitet nitroglycerin man ännu hade kvar mot dynamit. Äfven i åtskilliga andra länder, synnerligast i Österrike, äro föreskrifterna för transport af dynamit mycket enkla och medgifvande stor frihet, till båtnad för detta lands vidsträckta och betydande bergsbruk.

Med stöd af det anförda, och då de föreslagna ändringarne äro af största vikt isynnerhet för grufvebrytningen inom landet, får jag således vördsammast föreslå,

att Riksdagen måtte till Kongl. Maj:t göra underdånig hemställan om sådan ändring af bestämmelserna i 21 § af Kongl. förordningen den 21 Oktober 1869, dels att de i mom. 1, punkt. a, b, c och e intagna föreskrifter endast må ega tillämpning för quantiteter dy-

namit, öfverstigande femhundra skålpund; *dels* att tillämpning af föreskriften i mom. 2 af samma paragraf endast må ega rum, då kvantiteten dynamit öfverstiger ett tusen skålpund; och *dels* slutligen att den i sistnämnda mom. onförmälda rätt för Konungens Befallningshafvande att för hvarje särskild transport förordna tillsyningsman må utsträckas derhän, att samma förordnande kan gälla minst för helt år.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 30 Januari 1873.

J. Johansson.

från Örebro län.

No 130.

Af Herr **J. Johansson**: *Om ändring af Kongl. förordningen den 1 Oktober 1858 samt Kongl. kungörelsen den 10 April 1863 angående tillverkning, vård och försäljning af krut.*

Vid 1862—1863 årens riksdag blef, på enskild motionärs framställning, en underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t beslutad, hvori uttalades önskvärdheten af åtskilliga förändringar i §§ 20, 21 och 22 af Kongl. förordningen den 1 Oktober 1858 angående tillverkning, vård och försäljning af krut, i ändamål att erhålla åtskilliga lättnader uti de åligganden, som krutafsändare hade att iakttaga vid denna varas transporterande från ort till annan. Kongl. Maj:t behagade jemväl, efter inhemtande af Kommerskollegii yttrande i ärendet, i hufvudsak godkänna Riksdagens hemställan och i sådant afseende utfärda den ännu gällande kungörelsen af den 10 April 1863. Oaktadt de lättnader som sålunda medgåfvos vid kruttransporter, kan man dock, utan fara för misstag, påstå, att de föreskrifter, som lagstiftningen fortfarande anser nödiga att iakttaga vid transporters verkställande *landvägen* af ifrågavarande sprängämne, äro af föga tillfredsställande beskaffenhet och snarare egnade att framkalla än att motverka förbrytelser emot lagen, hvarförutan de jemväl förorsaka ganska betydliga och, man kan gerna säga, onödiga kostnader för vederbörande krutegare eller afsändare. Dessa förhållanden synas så mycket heldre tariffva rättelse, som de, till föga fromma för grufve-